

Załącznik do Uchwały Nr XXVII/218/2017

z dnia 29 marca 2017 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W KOCMYRZOWIE – LUBORZYCY
NA LATA 2017-2019**

Opracowanie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Kocmyrzów 2017

Spis treści

Wstęp

1. Podstawy prawne
2. Charakterystyka i struktura rodzin objętych pomocą w gminie Kocmyrzów – Luborzyca.
3. Zasoby wspierające rodzinę i dziecko w gminie Kocmyrzów – Luborzyca
4. Gminny Program Wspierania Rodziny - cel główny i cele szczegółowe
5. Siatka celów i zadań do realizacji Programu Wspierania Rodziny
6. Monitoring i ewaluacja
7. Podsumowanie

Wstęp.

Rodzina to podstawowa grupa społeczna, która początkuje wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Jako naturalne środowisko życia dziecka, ma największy wpływ na jego wszechstronny rozwój. Można zatem powiedzieć, że rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, dlatego tak ważne by funkcjonowała ona prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej.

Jednym z podstawowych zadań jakie spoczywają na rodzicach jest wychowanie dzieci - co wymaga szczególnego zaangażowania i sumienności. Zaspokojenie potrzeby miłości, bezpieczeństwa i uznania daje dziecku poczucie wartości, pewności siebie, jednocześnie uczy mobilizacji do wysiłku, wydobywania z siebie inicjatywy czy przezwyciężania trudności. W takiej atmosferze jednostka może rozwinąć swoje możliwości i wyrosnąć na dobrze przygotowanego do samodzielnego życia członka społeczeństwa. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje odpowiednie wzorce, solidny fundament na którym młode pokolenie może budować swoją przyszłość. Zatem z perspektywy dobrze pojętego interesu społecznego należy otoczyć szczególną uwagą rodzinę i problemy z jakimi się boryka. Troska o warunki prawidłowego wypełniania przez rodzinę swoich funkcji powinna stanowić priorytet w działaniach samorządów - zwłaszcza na szczeblu gminnym.

Ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakładają na gminy obowiązek wspierania rodzin, poprzez podejmowanie planowych działań mających na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania. Zaznaczyć należy, iż praca z rodziną powinna być oparta na wykorzystaniu zasobów własnych rodziny i jej aktywnym zaangażowaniu w poprawę sytuacji życiowej. Złożoność problemów oraz trudności z jakimi borykają się rodziny wskazują na konieczność

podejmowania działań zarówno o charakterze profilaktycznym, pomocowym jak i interwencyjnym.

Działania podejmowane w ramach tego systemu powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony był szybki do niej powrót dla tych dzieci, które z uwagi na ich dobro, okresowo musiały zostać umieszczone poza rodziną.

Praca z rodziną powinna być ukierunkowana na integrowanie rodziny oraz kształtowanie w niej prawidłowych wartości i norm.

Opracowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 jest propozycją spójnego systemu wsparcia realizowanego przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz dzieci i rodzin na terenie Gminy Kocmyrzów - Luborzyca.

Ideą w tworzeniu niniejszego programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Roli, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata, tak aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie.

Odbiorcami Programu są rodzice i ich dzieci zamieszkujące na terenie gminy Kocmyrzów - Luborzyca i przeżywające różnego rodzaju trudności, których same nie mogą pokonać, a także rodziny z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają one chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu dziecka do domu rodzinnego.

Celem programu jest wspieranie rodzin w obszarze kompetencji opiekuńczo wychowawczych, społecznych, tak , aby rodzina naturalna mogła przezwyciężyć problemy i zapewniać bezpieczny, wszechstronny rozwój swoich dzieci w naturalnym środowisku rodzinnym.

1. Podstawy prawne.

Zadania dotyczące wspierania rodziny opisane są przede wszystkim w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. 2011 nr 149 poz. 887 z późn. zm.) Oprócz w/w ustawy, działania dotyczące wspierania rodziny regulowane są także w innych aktach prawnych obowiązujących, w tym w szczególności:

1. Ustawa z dnia 25 -02- 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
2. Ustawa z dnia 08-03-1990 r. o samorządzie gminnym
3. Ustawa z dnia 12-03-2004 r. o pomocy społecznej

4. Ustawa z dnia 29 -07-2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
5. Ustawa z dn. 26-10-1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
6. Ustawa z dn. 29 -07-2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii
7. Ustawa z dn. 28-11-2003r. o świadczeniach rodzinnych
8. Ustawa z dn. 07-09-2007 o pomocy osobom uprawnionych do alimentów
9. Ustawa z dnia 11-02-2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
10. Ustawa z dnia 04-11-2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
11. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kocmyrzów – Luborzyca na lata 2013– 2020

2. Charakterystyka i struktura rodzin objętych pomocą w gminie Kocmyrzów – Luborzyca.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Kocmyrzów - Luborzyca na lata 2017-2019 przygotowano w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej w gminie jak również konsultacje społeczne z przedstawicielami instytucji działających na rzecz rodziny m.inn. służbą zdrowia, oświatą, Centrum Kultury i Promocji, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, oraz sołtysami poszczególnych sołectw.

Główną instytucją w gminie, udzielającą rodzinom wsparcia socjalnego, jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób objętych pomocą społeczną na przestrzeni lat 2014-2016.

Tabela 1. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2014-2016

<i>Rok</i>	<i>Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej</i>	<i>Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej</i>	<i>Liczba mieszkańców gminy Kocmyrzów -Luborzyca</i>	<i>Procent mieszkańców korzystających z pomocy społecznej</i>
2014	322	933	14234	6,6%
2015	414	1256	14389	8,7%
2016	284	729	14566	5,0%

Źródło: GOPS w Kocmyrzowie -Luborzycy, Urząd Gminy, opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli, procent ludności pobierającej świadczenie z systemu pomocy społecznej (bez względu na rodzaj i formę) w stosunku do ogólnej liczby ludności, podlega wahaniom. Rok 2015 przyniósł znaczący wzrost liczby osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej większości spowodowane to było przyjmowaniem wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny jak również zdarzeniami

losowymi jakie dotknęły mieszkańców naszej gminy (głównie: niekorzystne zjawiska atmosferyczne).

Należy również zwrócić uwagę na powody udzielania pomocy klientom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni ostatnich lat. Jak wynika z analizy danych zawartych w tabeli poniżej – jedną z głównych przyczyn przyznania pomocy w w/w latach jest ubóstwo. Jest to dominująca przyczyna trudnej sytuacji życiowej rodzin w gminie. Część z tych rodzin od wielu lat pozostaje w sferze zainteresowań pomocy społecznej – właśnie z powodu złej kondycji finansowej i wynikających z tego faktu rozlicznych problemów. Niski dochód w powiązaniu z brakiem planowania i zarządzania budżetem domowym stanowią ważną przyczynę trudności w niezaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych rodzin.

Drugim wiodącym problemem przyznawania pomocy jest występujące zjawisko bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi, jak: uzależnienia, przemoc, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z innymi ludźmi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Istotnymi powodami przyznawania pomocy społecznej w latach 2014-2016 były także: długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Tabela 2. Najistotniejsze powody przyznawania pomocy społecznej przez GOPS w latach 2014 -2016

<i>Powód trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba rodzin</i>			<i>Liczba osób w rodzinach</i>	
	2014	2015	2016	2014	2015
Ubóstwo	127	135	135	329	337
Bezdomność	8	4	3	8	4
Długotrwała lub ciężka choroba	100	117	142	248	270
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	105	98	100	367	338
Niepełnosprawność	74	84	91	157	176

Bezrobocie	77	80	77	215	218
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	34	37	140	163
Alkoholizm	22	25	26	55	63
Przemoc w rodzinie	4	11	9	9	35
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	2	3	5	2
Zdarzenie losowe	0	24	5	0	74

Źródło: GOPS w Kocmyrzowie -Luborzycy, opracowanie własne

Tak szerokie spektrum trudności z jakimi spotyka się rodzina, powoduje konieczność kontynuowania kompleksowych działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Jednym ze stosunkowo nowych rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest funkcja *asystenta rodziny* wspierającego rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe odnośnie ilości rodzin i dzieci jakie współpracowały z asystentem na przestrzeni lat 2014-2016.

Tabela 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2014-2016

Lp.	Rok	Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Ilość dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
1.	2014	13	34
2.	2015	16	37
3.	2016	11	29

Źródło: GOPS w Kocmyrzowie -Luborzycy, opracowanie własne

Nowym działaniem pomocowym na rzecz rodzin, realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest działalność *Grupy Wsparcia dla Rodziców „Razem Łatwiej”*. Celem projektu jest wzmocnienie poczucia wartości rodziców i nabycie przez nich niezbędnych kompetencji wychowawczych.

Tabela 4. Liczba rodziców uczestniczących w grupie wsparcia „Razem Łatwiej” w roku 2016

<i>Lp.</i>	<i>Rok 2016</i>	<i>Liczba rodziców</i>
1.	wrzesień	10
2.	październik	7
3.	listopad	7
4.	grudzień	8

Źródło: GOPS w Kocmyrzowie -Luborzycy, opracowanie własne

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza może być sprawowana w formie rodzinnej oraz instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej kształtuje się na podobnym poziomie. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej otrzymują fachową pomoc oraz wsparcie w prawidłowym rozwoju. Z wychowankami prowadzona jest m.in. indywidualna praca wychowawcza zmierzająca do przepracowania trudnych relacji w rodzinie pochodzenia, a także prawidłowego funkcjonowania w grupie rówieśniczej.

Liczbę dzieci z terenu naszej gminy umieszczonych w pieczy zastępczej przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 5. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich umieszczonych

<i>Rok</i>	<i>Rodzina zastępcza spokrewniona</i>		<i>Rodzina zastępcza niespokrewniona</i>		<i>Rodzina zastępcza zawodowa</i>		<i>Rodzina zastępcza o charakterze pogotowia</i>		<i>Rodzinny dom dziecka</i>	<i>Razem</i>
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba rodzin
2014	3	4	2	2	2	2	0	0	0	7
2015	5	6	2	2	1	1	1	1	1	10
2016	6	7	0	0	0	0	1	1	1	8

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie, opracowanie własne

Tabela 6. Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

<i>Rok</i>	<i>Placówka opiekuńczo</i>	<i>Placówka opiekuńczo</i>	<i>Placówka opiekuńczo</i>
------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------

	<i>-wychowawcza typu socjalizacyjnego</i>	<i>-wychowawcza typu interwencyjnego</i>	<i>-wychowawcza typu rodzinnego</i>
2014	5	3	1
2015	6	1	1
2016	6	0	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie, opracowanie własne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocmyrzowie – Luborzycy oferuje rodzinom możliwość skorzystania z różnych form pomocy. Jedną z takich form, jest pomoc w formie dożywiania.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące tego obszaru.

Tabela 7. Liczba rodzin objętych wsparciem w formie dożywiania w latach 2014-2016

Program Pomoc Państwa w zakresie dożywiania			
<i>Rok</i>	<i>Rzeczywista liczba objętych programem ogółem</i>	<i>dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej</i>	<i>dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole ponadpodstawowej</i>
2014	140	30	73
2015	118	30	74
2016	146	34	75

Źródło: GOPS w Kocmyrzowie -Luborzycy, opracowanie własne

Jak wynika z danych liczba rodzin i dzieci objętych taką formą pomocy na przestrzeni lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Z informacji pozyskanych od pracowników socjalnych wynika, że rodziny są zainteresowane taką formą pomocy i chętnie z niej korzystają.

Inną ofertą pomocową ze strony tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej jest udzielanie pomocy finansowej w tym m.in. świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące liczby osób pobierających powyższe świadczenia.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2014-2016

<i>Rok</i>	<i>Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny</i>	<i>Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego</i>
2014	631	78

2015	638	89
2016	668	86

Źródło: GOPS w Kocmyrzowie -Luborzycy, opracowanie własne

Jak wynika z powyższych danych, liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń rodzinnych na przestrzeni lat 2014 – 2016 ma tendencje wzrostową.

Być może jednym z czynników wpływającym na wzrost udzielanych świadczeń rodzinnych jest podwyższenie kryterium dochodowego, co pozwoliło większej liczbie rodzin ubiegać się o powyższe świadczenia.

Kolejnym świadczeniem realizowanym w tut. Ośrodku na rzecz rodziny , jest Rządowy Program „Rodzina 500 +”, którego zadaniem jest wsparcie finansowe dla rodzin wychowujących dzieci.

Szacunkowe dane dotyczące programu obrazuje tabela poniżej.

Tabela 9. Liczba rodzin i dzieci objętych programem 500+

Rok 2016	
Liczba rodzin korzystających z programu 500+	
Liczba dzieci objętych programem 500+	

Źródło: GOPS w Kocmyrzowie -Luborzycy, opracowanie własne

Dzieci i rodziny z terenu gminy Kocmyrzów – Luborzycy korzystają również z pomocy Specjalistycznej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej Powiatu Krakowskiego przy ul. Zakątek 2 w Krakowie oraz wchodzącego w strukturę poradni Punktu Konsultacyjnego w Kocmyrzowie. Działalność poradni skupia się na udzielaniu specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, terapeutycznej.

Liczbę dzieci korzystających z pomocy poradni przedstawia tabela poniżej:

Tabela 10. Liczba dzieci z terenu gminy Kocmyrzów – Luborzycy, które skorzystały z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na przestrzeni lat 2014-2016

<i>L.p.</i>	<i>Rok</i>	<i>Liczba dzieci</i>
1.	2014	140
2.	2015	272
3.	2016	266

Źródło: Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna Kraków

Jak wynika z powyższych danych w ostatnich dwóch latach znacznie wzrosła liczba dzieci korzystających z pomocy poradni. W znacznej mierze spowodowane to było

nowelizacją ustawy o systemie oświaty, która wprowadziła we wrześniu 2014 roku obowiązek szkolny dla sześciolatków. Rodzice chcąc odroczyć początek edukacji dzieci występowali do poradni z wnioskiem o szczegółową diagnozę gotowości szkolnej.

Gmina Kocmyrzów – Luborzycza GOPS realizuje również Program Karta Dużej Rodziny. Powyższa forma wsparcia przysługuje osobom, które mają na utrzymaniu przynajmniej trójkę dzieci a karta wydawana jest bezpłatnie na wniosek rodzica lub opiekuna dzieci, bez względu na kryterium dochodowe.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia więc dużym rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. Program cieszy się sporym zainteresowaniem wielodzietnych rodzin naszej gminy, co obrazuje tabela poniżej:

Tabela 11. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny na przestrzeni lat 2014-2016

<i>Rok 2014</i>		<i>Rok 2015</i>		<i>Rok 2016</i>
Liczba kart dla rodziców	Liczba kart dla dzieci	Liczba kart dla rodziców	Liczba kart dla dzieci	Liczba kart dla rodziców
154	272	166	278	57

Źródło: GOPS w Kocmyrzowie -Luborzyczy, opracowanie własne

Na terenie gminy Kocmyrzów – Luborzycza działa obecnie 11 świetlic opiekuńczo – wychowawczych zlokalizowanych na terenach placówek oświatowych. Na przestrzeni ostatnich trzech lat rokrocznie z ich działalności korzystało 275 uczniów. Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, głównie z rodzin z problemem alkoholowym wyjeżdżają na wyjazdy feryjne, wakacyjne. Na przestrzeni 2014-2016 z powyższych wyjazdów skorzystało 40 dzieci. Często dla tych dzieci taka forma zorganizowanego wypoczynku jest pierwszym wyjazdem, gdzie poznają nowe miejsca, uczą się zabawy w grupie, wspólnego spędzania czasu wolnego.

Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcyjności w realizacji funkcji psychospołecznych. Jednym ze zjawisk destrukcyjnie wpływających na rodzinę jest szeroko rozumiana przemoc, zarówno wobec dorosłych jak i małoletnich dzieci.

Często zjawisko przemocy w rodzinie powiązane jest nadużywaniem alkoholu przez członków rodziny. Rodziny dotknięte problemem alkoholowym mogą korzystać z pomocy Gminnej Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Z danych Komisji wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba wezwań utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2014 roku było to 12 wezwań, w 2015 – 10 a w 2016 - 12

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieska Karta”. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Interdyscyplinarne podejście do realizacji procedury „Niebieska Karta” ma na celu zintensyfikowanie działań wszystkich służb na rzecz poprawy sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Poniższe tabele obrazują ilość prowadzonych Niebieskich Kart na przestrzeni ostatnich trzech lat oraz liczbę rodzin z małoletnimi dziećmi w których występuje zjawisko przemocy.

Tabela 12. Procedura Niebieskich Kart

<i>Rok</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Liczba Niebieskich Kart	50	52	64

Źródło GOPS w Kocmyrzów -Luborzycza, opracowanie własne

Tabela 13. Liczba rodzin z małoletnimi dziećmi, w których występuje problem przemocy

<i>Rok</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Liczba rodzin z małoletnimi dziećmi w których występuje problem przemocy	27	19	21

Źródło GOPS w Kocmyrzów -Luborzycza, opracowanie własne

Powyższe dane pokazują, iż problem przemocy na przestrzeni ostatnich trzech lat wzrasta. Zjawisko przemocy dotyka również rodzin z małoletnimi dziećmi, co stanowi zagrożenie dla ich bezpieczeństwa i prawidłowego rozwoju.

Z uwagi na potrzebę wspierania rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, gmina oferuje swoim mieszkańcom możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy w Punkcie Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, w szczególności poradnictwa psychologicznego i prawnego.

Na przestrzeni lat 2014-2016 liczbę udzielonych porad przedstawia poniższa tabela:

Tabela 14. Liczba udzielonych porad w Punkcie Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie na lata 2014-2016

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>L i c z b a r o d z i n / L i c z b a u d z i e l o n y c h p o r a d</i>		2014		2015		2016	
		1.	Poradnictwo psychologiczne	9	27	29	53	20	
2.	Poradnictwo prawne	15	35	26	29	13			

Źródło GOPS w Kocmyrzów -Luborzycy, opracowanie własne

Jak wynika z powyższych danych liczba konsultacji psychologicznych ma tendencje wzrostową, również porady prawne cieszą się sporym zainteresowaniem osób potrzebujących

takiego wsparcia. Taka pomoc stanowi znaczące wsparcie dla rodzin i osób przeżywających różnego rodzaju kłopoty, problemy i kryzysy.

Innym działaniem pomocowym ze strony tut. Ośrodka jest utworzenie w grudniu 2016 r grupy wsparcia dla ofiar przemocy oraz osób współuzależnionych. Aktywne uczestnictwo w grupie wsparcia pomaga w pracy nad sobą, w osobistym rozwoju, a także w radzeniu sobie z codziennymi trudnościami.

Powyższe dane umożliwiają dokonanie analizy sytuacji ekonomicznej, bytowej, wychowawczej rodzin na terenie gminy Kocmyrzów - Luborzyca.

Analiza zebranych informacji jest podstawą do określenia potrzeb środowiska lokalnego niezbędnych do określenia celów i działań w ramach Programu Wsparcia Rodzin na lata 2017-2019.

3. Zasoby wspierające rodzinę i dziecko w gminie Kocmyrzów –Luborzyca.

Zasobami wspierającymi rodzinę i dziecko są instytucje i organizacje, które działają na terenie gminy i obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców. Na terenie gminy Kocmyrzów – Luborzyca oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, których celem jest praca na rzecz rodzin i dzieci.

Do instytucji o charakterze oświatowym należy 1 przedszkole samorządowe w Dojazdowie i jego filia w Luborzycy, 10 szkół podstawowych miejscowościach Goszcza, Goszyce, Karniów, Kocmyrzów I, Luborzyca, Łososkowice, Łuczyce, Maciejowice, Pietrzejowice, Prusy, jak również oddziały przedszkolne w powyższych szkołach podstawowych. Na terenie gminy funkcjonuje jedno gimnazjum w Luborzycy.

Na terenie gminy Kocmyrzów – Luborzyca działa obecnie 11 świetlic opiekuńczo – wychowawczych. Zajęcia mają na celu organizację zajęć świetlicowych, organizację zajęć psychoedukacyjnych, organizację zajęć profilaktycznych, rozwijanie zainteresowań, organizację czasu wolnego. Do świetlic przyjmowane są wszystkie dzieci, z uwzględnieniem dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Świetlice są miejscem edukacji społecznej, gdzie uczniowie kształtują nawyki czynnego wypoczynku, uczą się racjonalnie spędzać czas wolny, mogą nabierać pozytywnych przyzwyczajeń, rozwijać swoje zdolności i zainteresowania. Spędzenie czasu w świetlicy umożliwia im odrobienie prac domowych i nadrobienie opóźnień w tym zakresie. Na zajęciach opiekunowie zwracają szczególną uwagę na kształtowanie umiejętności współżycia i współdziałania w grupie.

Na terenie gminy Kocmyrzów – Luborzyca działają kluby sportowe piłki nożnej promujące rekreację i aktywny wypoczynek. Oprócz działań czysto sportowych kluby te prowadzą działalność wychowawczą skierowaną do uczestników zajęć sportowych. Młodzi ludzie mają możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu, integracji z grupą rówieśniczą, pracy w zespole.

Centrum Kultury, Promocji i Rekreacji w Baranówce oferuje dzieciom i młodzieży zajęcia, dzięki którym mogą rozwijać swoje zainteresowania oraz aktywnie zagospodarować swój wolny czas, między innymi poprzez udział w zajęciach plastycznych, muzycznych, tanecznych i sportowych. Dodatkowo cyklicznie organizowana jest impreza integrująca mieszkańców - Dni Gminy Kocmyrzów-Luborzyca. CKIP współpracuje z organizacjami pozarządowymi poprzez udostępnianie im sali do realizacji zadań statutowych.

Organizacje i instytucje działające na rzecz rodziny:

<i>L.p.</i>	<i>Nazwa instytucji, organizacji i innych podmiotów działających na terenie Gminy Kocmyrzów – Luborzyca na rzecz rodziny</i>	<i>Adresaci/działania</i>
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	mieszkańcy gminy/ udzielanie wsparcia i pomocy osobom i rodzinom potrzebującym
2.	Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie	mieszkańcy gminy /poradnictwo prawne i psychologiczne dla doświadczających przemocy w rodzinie oraz dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym
3.	Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy	mieszkańcy gminy / udzielanie pomocy doświadczającym przemocy w rodzinie

		oraz pomoc dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym
4.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	osoby dotknięte chorobą alkoholową i członkowie ich rodzin/działania profilaktyczne, kierowanie na leczenie
5.	Świetlice opiekuńczo-wychowawcze działające przy lokalnych placówkach oświatowych - szkołach	dzieci i młodzież szkolna/organizacja czasu wolnego, kształtowanie właściwych postaw, pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań,
6.	Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Dzieci i Młodzieży „Szansa”	mieszkańcy gminy – m.in. obozy turystyczne dla młodzieży, dystrybucja żywności, zbiórki odzieży, zabawek
7.	Stowarzyszenie „Piękne Anioły”	rodziny w trudnej sytuacji życiowej/ remonty pokoi dziecięcych , cykliczne akcje charytatywne
8.	Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga”	mieszkańcy gminy / promocja historii, tradycji , kultury
9.	Centrum Kultury, Promocji i Rekreacji	społeczność lokalna /organizacja imprez kulturalnych i rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży, rodzin i osób starszych. Zajęcia tematyczne dla dzieci i młodzieży.
10	Komisariat Policji w Słomnikach	mieszkańcy gminy/ zabezpieczenie bezpieczeństwa i ładu publicznego, interwencje w środowisku, monitorowanie środowisk zagrożonych, współpraca z GOPS
11	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gabinetów Lekarzy Rodzinnych	mieszkańcy gminy/ zabezpieczenie potrzeb zdrowotnych
12	Dom Pomocy Społecznej w Prusach	niepełnosprawni mieszkańcy gminy /opieka nad dziećmi niepełnosprawnymi umieszczonymi w placówce
13	Zespół Charytatywny przy Parafii Rzymsko-Katolickiej w Luborzycy	osoby i rodziny w trudnej sytuacji życiowej/ pomoc żywnościowa i rzeczowa potrzebującym
14	Parafie Rzymsko -Katolickie	mieszkańcy gminy/m. in. promowanie wzorów i właściwych postaw w rodzinie i społeczeństwie
15	Koło Rencistów Emerytów i Inwalidów	osoby starsze z terenu gminy Kocmyrzów-Luborzycy/spotkania okazjonalne, turnusy rehabilitacyjne, zajęcia rękodzielnicze
16	Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich,	skierowane do wszystkich mieszkańców

	„Kolibaby” „Klubik U Babci i Wnuczka”	społeczności lokalnej - działania podtrzymujące ludową tradycję, wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą
17	Ochotnicze Straże Pożarne	mieszkańcy gminy/pomoc w sytuacjach kryzysowych
18	Stowarzyszenia „Nasze Łuczyce” w Łuczycach , „Aktywna Wieś „ w Goszczy i Sadowiu	mieszkańcy Łuczyc, Goszczy , Sadowia/ pomoc miejscowym szkołom, akcje młodzieżowe typu ”sprzątanie świata”
19	Biblioteka Publiczna w Baranówce z Filią w Kocmyrzowie i Goszczy	społeczność lokalna/upowszechnianie czytelnictwa wśród mieszkańców , konkursy dla dzieci i młodzieży

Ponadto rodziny i dzieci z gminy Kocmyrzów –Luborzycza mogą korzystać ze wsparcia instytucji i organizacji z poza terenu gminy działających na rzecz rodziny m.in.:

- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie,
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krakowie,
- Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą w Krakowie,
- Stowarzyszenia „Pro-Familia”,
- Stowarzyszenia Wiosna

4. GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY - cel główny i cele szczegółowe

Cel główny :

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym pełnieniu ról rodzicielskich w obszarze kompetencji opiekuńczo wychowawczych, społecznych, aby rodzina naturalna mogła przezwyciężyć problemy i zapewniać bezpieczny, wszechstronny rozwój swoich dzieci.

Cele szczegółowe:

- 1. Rozwijanie lub nabywanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych przez rodziny wymagające powyższego wsparcia**
- 2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin**
- 3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych dzieci rodzin zagrożonych ubóstwem**

5. Siatka celów i zadań do realizacji Programu Wsparcia Rodziny

Cel szczegółowy 1: Rozwijanie lub nabywanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych przez rodziny wymagające powyższego wsparcia

Działania w ramach realizacji celu:

<i>nazwa działania</i>	<i>okres realizacji</i>	<i>jednostka realizująca</i>	<i>wskaźniki</i>	<i>źródła finansowania</i>
1. Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2017-2019	GOPS	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	samorząd gminny, administracja rządowa
2. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców poprzez organizowanie konsultacji, warsztatów, grup wsparcia	2017-2019	GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe,	liczba rodzin korzystający z oferty	samorząd gminny, administracja rządowa
3. Pomoc w podnoszeniu praktycznych umiejętności rodziców w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu budżetem domowym, zaspakajania potrzeb bytowych, zdrowotnych dzieci	2017-2019	GOPS	liczba rodzin objętych wsparciem asystenta, praca socjalna z rodzinami	samorząd gminny, administracja rządowa

4. Zapewnienie indywidualnego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz dostępu do mediacji	2017-2019	GOPS, Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, pedagogicy szkolni, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno Pedagogicznej / Punkt Konsultacyjny	liczba porad	samorząd gminny, administracja rządowa
5. Obejmowanie pomocą doradczą kobiet w ciąży, kobiet w ciąży powikłanej oraz rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym	2017-2019	GOPS - asystent rodziny, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, PFRON	liczba udzielonych świadczeń liczba rodzin objętych wsparciem asystenta,	samorząd gminny, administracja rządowa
6. Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego czasowo w pieczy zastępczej	2017-2019	GOPS, PCPR	liczba rodzin objętych współpracą	samorząd gminny, administracja rządowa,
7. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie działań informacyjnych	2017-2019	GOPS	liczba szkoleń dla rodzin wspierających liczba rodzin wspierających liczba podjętych działań informacyjnych	samorząd gminny
8. Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę	2017-2019	GOPS, PCPR, ROPS, organizacje pozarządowe	liczba uczestników liczba kursów, szkoleń dla prac. socjalnych i asystentów rodziny	samorząd gminny, administracja rządowa,

Cel szczegółowy: 2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin

Działania w ramach realizacji celu:

<i>nazwa działania</i>	<i>okres realizacji</i>	<i>jednostka realizująca</i>	<i>wskaźniki</i>	<i>źródła finansowania</i>
1. Analiza sytuacji rodzin w których dzieci zagrożone są demoralizacją i wykluczeniem społecznym	2017-2019	GOPS, placówki oświatowe, Policja	liczba dzieci zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym	samorząd gminny, administracja rządowa
2. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez wsparcie asystenta rodziny, rodziny wspierającej, pracy socjalnej	2017-2019	GOPS	liczba rodzin objętych pomocą asystenta liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej liczba rodzin objętych wsparciem poprzez pracę socjalną	samorząd gminny, administracja rządowa
3. Organizowanie zajęć pozaszkolnych i czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w formie zajęć sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i innych	2017-2019	Placówki Oświatowe, CKIP, GKRPA, Kluby Sportowe, Klubik u Babci i wnuczka, organizacje pozarządowe	liczba dzieci objętych pomocą	samorząd gminny, administracja rządowa
4. Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom borykającym się z problemem alkoholowym, motywowanie do podjęcia terapii	2017-2019	GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy	liczba wezwań na GKRPA liczba rodzin/osób korzystających z terapii i leczenia	samorząd gminny
5. Zapewnienie rodzinom w kryzysie, ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form pomocy (prawnik, psycholog, mediacje, grupy wsparcia), dyżury dzielnicowych, motywowanie sprawców przemocy do podjęcia terapii	2017-2019	GOPS, GKRPA, służba zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy, Policja, Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie, PCPR, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna/Punkt Konsultacyjny	liczba osób korzystających z poradnictwa liczba uczestników grupy wsparcia liczba rodzin objętych procedurą niebieskiej karty liczba korzystających z konsultacji z dzielnicowym liczba uczestników terapii dla sprawców przemocy	samorząd gminny, administracja rządowa, organizacje pozarządowe
6. Realizacja programów edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodziców, opracowanie i	2017-2019	placówki oświatowe, GOPS, organizacje pozarządowe, CKIP	liczba programów, szkoleń, ulotek, plakatów, artykułów	samorząd gminny

Cel szczegółowy 3: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych dzieci i rodzin zagrożonych ubóstwem.

Działania w ramach realizacji celu:

<i>nazwa działania</i>	<i>okres realizacji</i>	<i>jednostka realizująca</i>	<i>wskaźniki</i>	<i>źródła finansowania</i>
1. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym ubóstwem	2017-2019	GOPS	liczba i formy udzielanej pomocy liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych pomocą	samorząd gminny, administracja rządowa
2. Objęcie dożywianiem dzieci, młodzieży oraz dorosłych wymagających tego rodzaju wsparcia	2017-2019	GOPS, placówki oświatowe	liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych dożywianiem	samorząd gminny, administracja rządowa
3. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej w formie stypendiów i wyprawek szkolnych	2017-2019	Placówki Oświatowe, organizacje pozarządowe	liczba dzieci, którym przyznano stypendia, wyprawki, pomoc rzeczowa	samorząd gminny, administracja rządowa
4. Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	2017-2019	GKRPA	liczba uczestników wypoczynku	samorząd gminny, administracja rządowa, organizacje pozarządowe
5. Zabezpieczenie usług opiekuńczych	2017-2019	GOPS	liczba osób objętych wsparciem	samorząd gminny, administracja rządowa
6. Współfinansowanie pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	2017-2019	GOPS	liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	samorząd gminny, administracja rządowa.

4. Monitoring i ewaluacja

Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kocmyrzowie Luborzycy. Odbywać się będzie na podstawie sporządzonej rocznej sprawozdawczości z wykonywanych działań oraz analizy zebranych danych dotyczących zrealizowanych w ramach Programu zadań podejmowanych

przez podmioty zaangażowane w jego realizację. Ocena skuteczności będzie dokonywana głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Kocmyrzów –Luborzyca jest dokumentem obejmującym planowane działania na okres trzech lat. Powyższy program będzie podlegał ewaluacji i może ulec modyfikacji ze względu na pojawiające się potrzeby lub też propozycje działań na rzecz rodziny.

Monitoring pozwoli na analizę, ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań. Monitoring będzie się odbywał przed sporządzeniem rocznego sprawozdania z zakresu wspierania rodziny przedstawianego do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Kocmyrzów – Luborzyca.

5. Podsumowanie

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Kocmyrzów – Luborzyca na lata 2017-2019 jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym pełnieniu ról rodzicielskich.

Oczekiwany efektem realizacji programu ma być szeroko rozumiana poprawa sytuacji dziecka i rodziny, a w szczególności poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin, zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (m.in. prawnego, psychologicznego). Wspieranie rodzin będących w potrzebie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego zaangażowania się wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tą pomocą. Zatem istotnym elementem powodzenia w realizacji programu będzie interdyscyplinarna współpraca instytucji, organizacji działających na rzecz rodziny.

Niniejszy program stanowi pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz zintegrowanie kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców gminy Kocmyrzów -Luborzyca.